

Gyergyóból jött Öreg-Kishomokra

A kiskertek negyede már lakott, de kevés a fiatal

Nagyon kevés fiatal család lakik egyelőre Öreg-Kishomokon. A kevesek közé tartozó Fintáék nyolc esztendeje a vásárhelyi Kaszap utcából költöztek ide. Az asszonyka az erdélyi Gyergyóból, pontosabban Csomafalváról került Magyarországra. Kisebbik fia, a most hét és fél hónapos Máté már kishomoki legénynek született.

A vásárhelyi közgyűlés lakóövezetté nyilvánította az öreg-kishomoki kiskerteket. Ez a változás azt eredményezi, hogy jövő év elejétől már nem csupán gazdasági, hanem lakóépületek is emelhetők a háromezer négyzetméternél kisebb telkeken is. Ennek köszönhetően egyre népszerűbb Öreg-Kishomok azok körében, akik a zsúfolt városrészeket, főleg a paneleket megunva vidéki környezetbe vágnak.

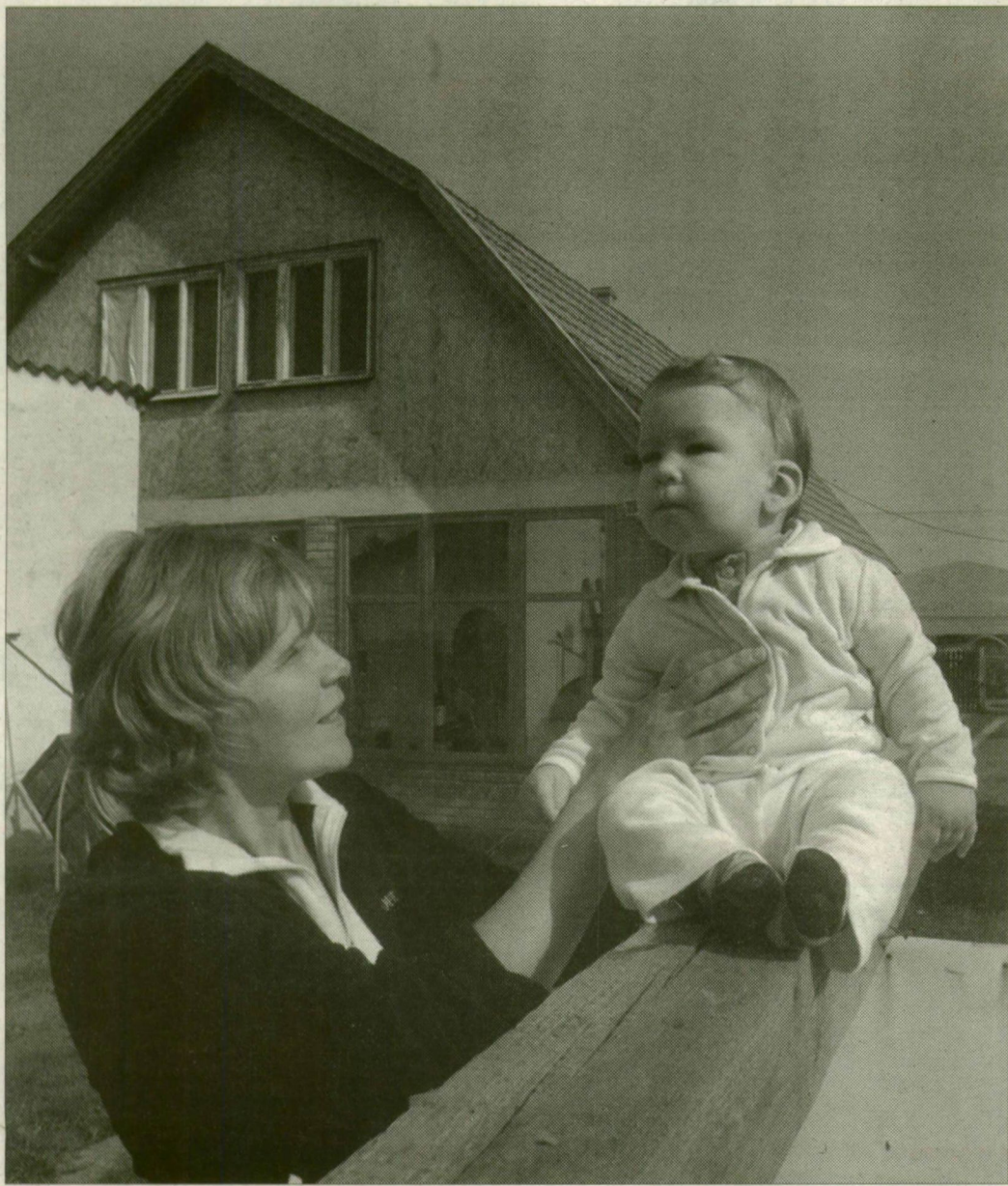
Jelenleg 120-130 család él itt. Az öreg-kishomokiak többsége idős, nagyon kevés a fiatal, főleg a kisgyermekes. A Gólya-dűlőben laknak Fintáék. A fiatal párnak egy 10 éves és egy 7 és fél hónapos fia van.

– A vásárhelyi Kaszap utcai panellakásunkat eladtuk, s 1997-ben költöztünk Öreg-Kishomokra – kezdte a beszélgetésünket a háziasszony, **Fintáné Bartalis Judit**.

A fiatal asszony jóval meszebről érkezett, mint szentesi születésű férje. Az erdélyi Gyergyószentmiklós melletti Csomafalváról származik. Szülei, rokonai ott élnek, így sűrűn hazalátogatnak. Bartalis Juditnak leginkább a hatalmas hegyek hiányoznak.

A nagyobbik gyermekük, Norbi még nem, de a kicsi, Máté már itt született. A nagyfiú is nagyon szeret Kishomokon lenni. Csak egy nagy bánata van, hogy a környéken alig akad játszópajtása. Tőlük pár dűlővel arrébb lakik egyik barátja, akihez sűrűn elteker kerékpárjával.

Fúrt kút helyett most már ve-

– A kisebbik fiam, a most hét és fél hónapos Máté már itt született Öreg-Kishomokon – mondja Fintáné Bartalis Judit

Fotó: Tésik Attila

zetékből jön a víz, s a gáztartályt is felváltotta a vezetékes. A házuk előtti utat, mint a legtöbb kishomoki dűlőt, e hónapban kezdik el aszfaltozni. Az útalapnak köszönhetően már egy kis élelmiszerbolt is nyílt a környéken. Ez korábban azért nem volt, mert a szállítók nem vállalták,

hogy bejönnek a sáros, kátyús úton.

A családfő Vásárhelyen dolgozik, így reggelente kocsival megy a városba, s beviszi nagyobbik fiát is a Tornyai János Általános Iskolába. Felesége pedig otthon marad a picivel. Bartalis Judit elárulta, hogy egy kicsit tart a tél-

től, mert ő autó nélkül marad Kishomokon, míg a fiúk a városban vannak. Ezt leszámítva örül, hogy itt lakhat. Barátaik nagy többségének az a legjobb hétvégi kikapcsolódása, hogy panellakásaikból szabadulva Fintáéknaál bográcsosozhatnak, grillezhetnek.

K. T.

A jó alkotás lelke az eredetiségben rejlik

Meséket fest a szegedi jogászlány

Szürreális, festett mesevilág és a nagyon is reális jogi szakma. Lőrinczy Judit életében a kettő egyszerre van jelen. A Szegedi Tudományegyetem ötödéves jogász hallgatójának festményeiből az ifjúsági házban nyílt kiállítás.

A levegőben sikló színes-kockás vidám hajót veszélyes sziklaszirt fenyegeti. Arrébb a hideg-zöld százormos kastély sárga fénye egyszerre riaszt és hívogat. **Lőrinczy Judit** fantasy festményeiből Az ezerkettedik éjszaka cím-

mel a Szegedi Ifjúsági Házban hétfőn nyílt kiállítás.

A fiatal festő nemcsak a mesék, a paragrafusok világában is otthonos: ötödéves hallgató a szegedi jogi karon. Furcsa párosítás – ezt elismeri, ugyanakkor hangsúlyozza: a festés pihenteti és kikapcsolja, a jog pedig a szakmája lesz, szereti. Egyébként sem okoz gondot számára többfelé figyelni, órákon egyszerre tud az előadásra koncentrálni és rajzolgatni. Így volt ez már az általános iskolában Szolnokon is,

ahol később, középiskolásként az első kiállítását rendezte. Azóta nyílt tárlata Jánoshalmán és Kiskunfélegyházán, Szegeden pedig ez a negyedik alkalom.

Judit bár rajzból érettségizett, a festészetet nem tanulta. Most ugyan jár rajziskolába, de nem a tudás a döntő a képek születésénél. Ahhoz ugyanis az kell – mondja –, ami belőle, a lelkéből jön.

És Judit lelkéből mesék jönnek – de nem egyszerű, vidám történetek. A szürreális, titkolózó

meséket kedveli, a sokat sejtető alkonyati vagy hajnali tájakat. A festményeken időnként szerepet kapnak a valós természeti jelenségek, fák, hegyek, tengerek is, de Judit átforgatja ezeket.

– Hatott már rám külső táj. Volt olyan kép, amit a Tisza mellett kezdtem, aztán Csehország apró mézeskalács házainak hatására fejeztem be – meséli.

A szürrealitás, a fantasy dominanciája azonban a természeti elemeken alapuló festményeken is erős. Talán ezért is elkerülhetetlen, hogy ismerősök, ismeretlenek elemezzék a képeit.

– Nem zavar, nekem úgyis nehéz beszélnem róluk. Amikor valaki ránéz a képre, és elgondolkodik rajta, meglepő megfigyelések is születnek. Volt már, hogy emberi kapcsolatokat, érzéseket láttak a festményekben. Lehet, hogy bennük vannak, bár az alkotás során tudatos szinten ezek nem munkáltak bennem.

A jogászlány fantasy témában nemcsak fest, hanem ír is. Ahogyan ő fogalmaz: önkifejezési módokat keres, saját határait feszegeti. Hamarosan megjelenő novellájával kapcsolatban elmondja: akárcsak a vászon előtt, itt is igyekszik szabadulni a sablonoktól. A jó alkotás lelke ugyanis szerint az eredetiségben rejlik.

G. ZS.

Fotó: Frank Yvette

Lőrinczy Judit szabadidejében szívesen fest

Tükrös szemek

Megint olyasmibe akarok belebeszélni, amiben megnyikkannom se lenne szabad. Mi közöm nekem a gépkocsik legújabb divatjához? Pedig nagyon érdekel.

Gyerekkoromban az irányt már nem karlengetéssel jelezték a sofőrök, piros nyelvecskék jobbra vagy balra kipattanva integettek. Azt hiszem, a neve is – index – ebből ragadt rajta, mert eredetileg mutatót jelentett. Aztán föltalálták a bimetallos kapcsolót, ami, ugye, kétféle fém egymástól elütő, hőre táguló tulajdonságát használta ki a lámpák pislogtatására. Erre már lehetett kapcsolni első és hátsó jelzőket egyformán, és szabályozni lehetett a pislantásokat is.

(Amikor fényképezni kezdtem, a sötétkamrai álmosító számláláshoz magam is ilyet használtam. Nemcsak pislogott, de ketyegett is.)

A hátsó féklámpák és irányjelzők azonban akkorák voltak csak, alig különböztek a gombostű fejétől. Emlékeznék még az akkori Trabantokra? Az első reflektorok is szűkre szabott nyíláson szórták a fényt, de azt legalább irányított sugárban. Az előre fényszórózők logikáját értettem, de a hátsók sóher spórolását sehogy se. A „petróval”, ugye, nem kellett takarékoskodni, dinamó szolgáltatja a fényességet, és az a nagyobb lámpákat ugyanúgy eltáplálta volna, ahogy a kicsikéket. Szabály írta elő, hogy csak kicsi lehet, aminek kicsinek szabad lennie.

Még a közelmúltban is sorra büntették azokat a kocsihajtókat, akik a nyugat nyilvánvaló majmolásával a hátsó ablak fölé is folszereltek egy piros lámpát. Nincsen benne a KRESZ-ben, tehát tilos. Külön bejáratú jogharmonizációs ész kellett hozzá, hogy belássák, semmi nem üldözhető, aminek következtében a flúgos futamban kevesebben mennek el a föld alá.

Most meg azt látom, lavór nagyságú tükrökből szórják a fényt éjjel-nappal az utakon. Már nemcsak az a szempont, hogy a benn ülők lássanak, de az is, hogy őket is lássák.

Oldalhajtása a józan igyekezetnek, hogy a villanyrendőrök piros – tilos – lámpáját is elkezdtek nagyobbakra cserélni. Engem még jól megróttak, amikor azt mertem ajánlani, legyen akkora, mint a lenyugvó nap. A vasúti kereszteződések váltva villogó pirosánnál is ajánlottam, kicsit tegyék távolabbra egymástól a kettőt, hátha jobban észreveszik, de itt csak a dorgálásig jutottak még el. Miért nem jó nekem, ami a KRESZ-nek jó?

És a kocsi hátulja? Látni olyant is, amelyiknek a fél fara pislog a hajdani gombostűfej helyett, sárgában is, pirosban is, és a tolatólámpája is akkora, hogy föltétlenül föltűnik. Olyat is láttam, amelyiknek a lökhárítótól egészen az ablak fölszéig valóságos lángoszlopként fut föl a pirosa, és erre is azt mondom, nagyon jó. Ahogy a Teremtő mondta minden nap végén a világ megalkotásánál. A tolató-vinnyogó is áldás akkor is, ha fehér lámpa is pislog közben. Jó, ha hallani is lehet.

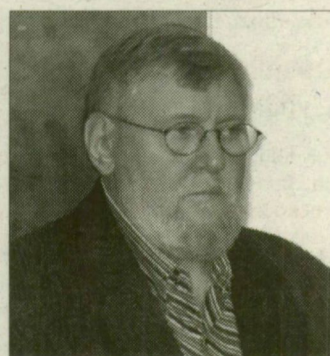
Egy oldalsópislantás megint. Amikor még minden vasúti átjáróban történt balesetnél siránkoztam, mindig jött a dorgálás: minden ki van táblázva, nem minket terhel a felelősség. Mintha kezdenének rájönni, nem kibújni kell alóla, jobb segíteni. A kocsiba földadható riasztás is józan tartalékunk lehet.

H. D.

Berlinben magyar, Pesten német

Lux Antal jelképei a makói múzeumban

A régi grafikai alkotótételep tagjaként ismerkedett meg Makóval a Berlinben élő képző- és videóművész, **Lux Antal** (képünkön), akinek a felesége is makói. Jelképek című kiállítása most látható a József Attila Múzeumban.

Lux Antal Budapesten született, majd 1956-ban, mindössze huszonegy évesen Németországba vitte szabadságvágya. Választott hazájában művészeti tanulmányokba kezdett, tehetsége és mindig újat kereső természete rövidesen amerikai ösztöndíjhoz juttatta. Már Európa-szerte ismert képzőművész volt, amikor 1980-ban csatlakozott az akkori makói grafikai telep alkotógárdájához. A Kocsis Imre Munkácsy-díjas festőművész vezette társaságnak köszönhetően évekig visszatérő vendége volt a Maros-parti városnak. Korábban nehézt volt megbarátkoznia azzal, hogy Budapesten német állampolgárként, Berlinben magyar-ként tartották számon, de itt mindig jól érezte magát. Felesége makói, rendszeresen járnak ma is haza, itteni barátai gyakran vendégeskednek berlini otthonában, így kapcsolata a várossal mindmáig élő.

Festményeivel és grafikáival – munkásságának kezdete óta – a világ változásaira reagál. A folyton kísérletező művész alkotásai többnyire absztrakt kompozíciók, gondolatainak megfogalmazását sajátos, egyedi stílus jellemzi. Képei vizuális közlések, jelek, amelyek tartalmát a nézőnek saját magában kell felismernie. Műveit Párizstól Londonig, Berlinton New Yorkig a világ számos nagyvárosában láthatta már a közönség. Művészi eszköztára a festék, a grafikai eljárások és a plasztikai megoldások megismere-

rése után, tovább bővült: a nyolcvanas évek elején megismerkedett a filmezéssel. Ebben a művészeti ágban is újat keresett: a videotechnika kínálta lehetőségekkel kezdett kísérletezni. 1982 óta Tokiótól Hannoverig számos nemzetközi filmfesztiválon nyert díjat, manapság pedig már leginkább a zsűritagok között találkozzunk a nevével. A kezdetek óta ő az elnöke a Zoom to Europe elnevezésű ifjúsági filmes találkozónak is, amit a Makói Video- és Művészeti Műhely szervez, mi több, szoros kapcsolatban áll a videofilmezés itteni megszálottjaival.

A József Attila Múzeumban most látható tárlata, amely egy hónapig várja az érdeklődőket, egész életművébe betekintést enged. A kiállításnak otthonból intézmény ebből az alkalomból egy katalógust is megjelentetett, amely német és magyar nyelven egyaránt összefoglalja, ismerteti Lux Antal munkásságát és Jelképek című anyagát. A közel harminc esztendő, amióta életének részévé vált a Maros-parti város, egyébként megérlelt egy fontos döntést az idén hetven esztendő művészből: bár korábban kompolitának mondta, ma már makóinak vallja magát.

VARGA MÁRTA